

Formanden orienterer

Indhold

1. Pave Frans: katolikker er ikke kaniner
2. Støtte til kardinal Burke
3. En bøn for vore præster
4. Skt. Lucius' hovedskal
5. Den genskabte Venus
6. Skandale i Norge
7. Ola Tjørhom om kirken under pave Frans

1. Pave Frans: katolikker er ikke kaniner

Det er blevet en tradition, at paven under sine flyrejser forlader sin plads forrest i maskinen og bevæger sig ned gennem kabinen for at holde en lille tale til de journalister, der har betalt i dyre domme for at være med på rejsen.

Under sin hjemtur fra Filippinerne fortalte pave Frans journalisterne, at katolikker ikke behøver at yngle som kaniner. Det uddybede han med nogle bemærkninger om, at det ikke var nødvendigt, at katolske ægtefolk fik et hav af børn, tre måtte være nok. Det var nogle tanker, han havde gjort sig efter at have besøgt en kvinde, som havde fået syv børn ved kejsersnit og nu ventede det ottende.

På vanlig vis fortolkede hans talsmand i Vatikanet bagefter hans ord. Det vil sige glattede dem ud - noget der ofte var nødvendigt i pave Benedikts tid. Paven havde ikke talt negativt om børnerige familier (selvfølgelig ikke!). Han mente heller ikke, at mange børn vil føre til, at en familie kommer til at leve i fattigdom, for fattigdom i ulandene er forårsaget af en uretfærdig og skæv formuefordeling - noget man vel ikke kan være ganske uenig i.

Men alligevel! Mange børn fører nu engang til fattigdom. Hvis ti eller tolv mennesker skal leve af forældrenes indtægt, må der blive mindre til hver, end hvis kun fire eller fem skal det. Det er logik for burhøns. I traditionelle samfund vil det endvidere ofte føre til en øget arbejdsløshed, for der er jo kun én, der kan arve faderens gård eller forretning. Desuden må man vel også sige, at hvis moderen, fra hun er 16-17 år til hun er 40, mere eller mindre konstant er gravid eller skal amme et barn, vil hun ikke have mange muligheder for at have et fast job og

eventuelt gøre karriere. Det er en af grundene til, at feminister har set sig vrede på den katolske seksualmoral med dens forbud mod prævention.

Pavens lidt poppede sammenligning af katolikker med kaniner har fået en lidt blandet modtagelse. Blandt de mere kuriøse er kritikken fra formanden for de tyske kaninavlere. Han siger ifølge *Ekstrabladet* 22. januar 2015: "Man kan ikke skære alle kaniner over én kam. Forplantningen mellem kaniner i fangenskab foregår under regulerede forhold. Man kan højst beskylde vildtlevende kaniner for at begå seksuelle udskejelser." Som om det var det, paven talte om. I den britiske avis *The Guardian* den 20. januar kommenterede den katolske journalist Joanna Moorhead pave Frans' udtalelse på denne måde:

Klarhed har aldrig været Vatikanets stærke side. Det er jo en institution, som gennem århundreder har valgt at kommunikere med sine medlemmer gennem lærde dokumenter, skrevet på latin, som først må oversættes og dernæst fortolkes for os, de troende på kirkebænkene.

Men selv efter dens egne standarder har denne uges pavelige udtalelser været forvirrende. Vi troede, at en ting var klar, og det var, at kirken ikke anerkender prævention. Men under sin pressesamtale på vej hjem fra Filippinerne hører vi, at pave Frans fortæller os, at vi alligevel ikke behøver at avle som kaniner. Hvad han siger, er, at katolikker skal bruge en af de "naturlige", af kirken anerkendte præventionsmetoder.

Sandheden er, at paven, hvis finger er en hel del tættere på folks puls end hans forgængers, er nervøs for ikke at fremstå som moderne på samme tid, som han tilslutter sig den officielle lære. Men det vil simpelthen ikke fungere. Kirken har prædikeret nonsens om prævention i snart halvtreds år. Det store flertal af os kirkegængere har ignoreret det og ladet vore seksuelle behov [og ikke kalenderen] styre vort sexliv. På et tidspunkt (snart, tak) må kirken erkende, at den har taget fejl, og at en "præventiv kultur" ikke er udtryk for en despekt for det menneskelige liv. Den er ganske enkelt udtryk for den forståelige erkendelse, at de fleste ægtepar på alle områder bedre er i stand til at opdrage to, tre eller fire børn end ti, elleve eller tolv.

Hvad vi er vidne til under pave Frans, er en kirke, som har erkendt, hvor fjern den er fra moderne tænkning, og som i stigende grad er klar over, at den hellere må forsøge at komme på bølgelængde med den. I øjeblikket er man begyndt at tale, men fodarbejdet mangler stadig. En smule ærlighed og nogle få "U-turns" er nødvendige, men det er de fleste kardinaler og biskopper endnu ikke parate til. Spørgsmålet er, hvornår de vil være det. Min frygt er, at venter de for længe, vil det være for sent. Kirkerne kan stadig være fyldte under

søndagsmessen, men vil de også være det i fremtiden. Selv er jeg parat til at hænge ved, dog kun med fingerspidserne, men jeg ved ikke, om mine børn vil gøre det. Dine instinkter er korrekte, pave Frans. Nu har vi brug for handling.

2. Støtte til kardinal Burke

Brug for handling? At ikke alle katolikker mener det, eller hvis de gør, at det så er en anden form for handling, de kræver, blev jeg klar over (hvis jeg ikke vidste det i forvejen), da jeg forleden modtog denne fællesmail fra en mig ukendt katolik:

Kære alle! Kardinal Burke har som deltager af Synoden 2014 udtrykt sin store bekymring vedr. de liberale kardinaler, som ønsker at ændre Guds eviggyldige, uforanderlige love. Snart derefter har paven afskediget ham fra hans fremtrædende poster/opgaver. Han kan nu ikke længere deltage i den kommende Synode 2015. Han har opfordret os alle til at bede og aktivt at forsvare Guds lov ang. familien, skilsmisse/gengifte og homofile. Jeg sender jer petitionen til Pave Frans: skriv under på et brev til pave Frans for at få ham til at genansætte kardinal Burke.

Der er altså danske katolikker, der er glade for en kardinal, der foretrækker at læse messe på latin og ved festlige lejligheder ifører sig *cappa magna*, den seks-syv meter lange skulderkappe af rød silke, som to bagved gående ministranter må holde i, så den ikke slæbes hen ad gulvet. Han repræsenterer den gamle katolicisme, hvor kardinaler og biskopper var fyrster her på jorden - ikke hyrder som Jesus foreskrev.

Med mailen fulgte et link til petitionen til pave Frans. Den lyder i dansk oversættelse:

Hellige Fader,

Med henblik på synoden om familien, der skal afholdes i oktober 2015, henvender vi os som Deres børn til Deres Hellighed for at udtrykke vor frygt og håb med hensyn til familiens fremtid.

Vor frygt er opstået, fordi vi er vidne til en årtier lang seksuel revolution, skabt af en alliance af magtfulde organisationer, politiske kræfter og massemedier, som ihærdigt arbejder imod selve ideen om familien som samfundets basale enhed. Lige siden den såkaldte Maj 1968-revolution i Sorbonne, er en moralsk holdning, i strid med både den guddommelige og den naturlige lov, på uforsonlig vis gradvis og systematisk blevet os påtvunget, som gør det muligt, for eksempel i mange lande at undervise børn i den afskyelige "kønsteori".

Den katolske lære om det sjette bud i Guds lov står som et skinnende lys over for dette uheldsvangre ideologiske mål. Dette lys gør det attraktivt for

mange mennesker, der føler sig overvældet af denne hedonistiske propaganda, at vælge den kyske og frugtbare familiemodel, som evangeliet lærer os, og som er i overensstemmelse med naturretten.

Deres Hellighed! På baggrund af de offentliggjorte informationer om den sidste synode bemærker vi med smerte, at dette lys for millioner af trofaste katolikker synes at være på lavt blus over for det voldsomme angreb fra forskellige livsstile, der spredes af anti-kristne lobbygrupper. Ja, vi ser, at en udbredt forvirring er opstået ved muligheden for, at en breche har åbnet sig inden for kirken, som vil acceptere utroskab - ved at tillade fraskilte og borgerligt gengifte at modtage kommunionen - og som næsten vil acceptere selv homoseksuelle forbindelser på trods af, at sådanne levemåder er kategorisk fordømt som værende imod Guds og naturens lov.

Paradoksalt nok, giver også denne forvirring os håb. Under de nuværende forhold vil et ord fra Deres Hellighed være den eneste vej for at komme den voksende forvirring blandt de troende til livs. Et ord fra Dem ville forhindre Jesus Christus' sande lære i at blive udvandet og ville sprede det mørke, som truer vore børns fremtid, hvis ikke læren længere oplyser deres vej.

Hellige Fader! Vi anmoder Dem om at sige dette ord. Vi gør det med et hjerte, hengiven til alt det, De er og De repræsenterer. Vi gør det i den faste overbevisning, at Deres ord aldrig vil skille den pastorale praksis fra den lære, vi har arvet fra Jesus Kristus og hans vikarer - da dette kun ville øge forvirringen. Jesus lærte os meget klart, at der måtte være overensstemmelse mellem livet og sandheden (cf. Jh 14.6-7), og han påmindede os om, at den eneste vej, hvis vi ville undgå at falde, er at gøre det, som han har lært os (cf. Mt 7.24-27).

Idet vi beder om Deres apostoliske velsignelse, kan vi garantere Dem, at vi vil bede den hellige familie - Jesus, Maria og Josef - oplyse Dem i disse ekstremt vigtige forhold.

Hvor mange danske katolikker, der vil underskrive denne kritik af pave Frans, kan man jo ikke vide, men der skal jo nok være nogle, der gør det. Jeg skal ikke komme ind på den besynderlige argumentation, herunder påberåbelsen af det tvivlsomme begreb naturretten, blot påpege, at petitionen ikke med ét ord nævner ønsket om en genansættelse af kardinal Burke, som den danske mail ellers skal få os til at tro.

Komisk er det også at se, hvem bagmændene nævner som *personalities* blandt underskriverne. Det er ex-kongen af Rwanda, medlemmer af den brasilianske kejserfamilie (kejserdømmet blev afskaffet i 1889) og repræsentanter fra en række

temmelig ukendte adelsfamilier i Tyskland, Østrig (hvor adelen blev afskaffet i 1918), Portugal, Spanien, Italien, Belgien og Liechtenstein samt en general og admiral fra Peru foruden et par aldrende kardinaler og biskopper. En eksklusiv og temmelig støvet forsamling.

Om de er medlemmer af Opus Dei, Christi Legionærer eller en anden yderliggående gruppe på kirkens højrefløj er ikke godt at vide, men de modsætter sig i hvert fald som dem enhver form for nytænkning og lever i en verden, langt fra virkeligheden. Det fremgår af det billede af overlykkelig familie, som gruppen har lagt ud på dens hjemmeside, for det ligner mest af alt en reklame for Tryk Danmarks familieforsikring. Men sådan ser altså den ideelle katolske familie ud.

3. En bøn for vore præster

En anden form for stivnet katolicisme blev jeg præsenteret for, da en bekendt viste mig en bøn, der med et sødladent billede af Jomfru Maria cirkulerer blandt medlemmerne af Skt. Ansgars menighed i Bredgade:

Bøn til præsternes Mor og Dronning

Hellige Jomfru, Mor til Kristus vor Ypperstepræst og Mor til alle præster i hele verden, Du har særlig stor kærlighed til præsterne, fordi de er billeder på Din Enbårne Søn.

Under dit jordiske liv tjente du Jesus. I Himmelen er Du fortsat Hans hjælper. Bed for vore præster! Bed, sammen med os, Den Himmelske Far om, at "Han sender arbejdere til sin høst!"

Bed for præsterne, som formidler Sakramenterne for os, de forkynder uafbrudt Kristi glade budskab og lærer os, hvordan vi i sandhed kan blive til Guds børn!

Hellige Jomfru! Bed vor Himmelske Far om at vække præstekald hos mange unge mænd, og, da dit hjertes bøn kan opnå alt hos Den Himmelske Far, så bed om præster, der lever et helligt liv.

Amen.

Meningen er, at man skal bede for en bestemt præst, men man nu får blot hans forbogstav at vide. Uanset hvor barnagtig og teologisk tvivlsom denne bøn måtte være, kan der vel være god grund til at bede om, at vore præster lever et helligt liv. Men skulle vi ikke også bede om, at Gud kunne sørge for, at vi alle gjorde det?

4. Skt. Lucius' hovedskal

I Bredgade har man et hoved. Eller rettere sagt den øverste del af et hoved. Det er Skt. Lucius' hovedskal.

Relikviet kom til Danmark omkring år 1100 og blev placeret i Roskilde Domkirke, som derefter blev indviet til Skt. Lucius, der var pave fra den 25. juni 253 til sin død 5. marts 254. På et tidspunkt efter reformationen havnede det på Det kgl. Kunstskammer, der senere blev til Nationalmuseet. Relikviet er stadig museets ejendom, men blev i 1908 udlånt til vor katolske domkirke, der fik lavet et relikviegemme, forestillende pave Lucius med den trekronede tiara. Det er dog en anakronisme, for denne hovedbeklædning blev først introduceret i det 14. århundrede.

Men det bliver værre. Den 15. december 2014 kunne *Kristeligt Dagblad* nemlig fortælle, at relikvien var et falsum. Hovedskallen havde været til undersøgelse på Institut for Fysik på Aarhus Universitet og her afslørede en kulstof 14-test, at relikviet var fra en person, der havde levet mellem 340 og 431. Altså 100-200 år efter Lucius.

Men hvad gør man nu? Skal relikvieskrinet tilbage på sin sædvanlige plads i domkirken? Nogle i menigheden siger ja, andre nej. De sidste mener, at den katolske kirke vil miste sin troværdighed, hvis man udstiller et relikvie, der bevisligt ikke er ægte. Det vil være ikke mindre end en skandale, siger de og mener, at man enten må flytte relikviebusten med indhold til domkirkens museum eller levere hovedskallen tilbage til Nationalmuseet med et tak for lån.

5. Den genskabte Venus

Det er ikke kun i Bredgade, at bølgerne går højt for tiden, det gør de også internationalt. Det pavelige Råd for Kultur har indbudt til plenarmøde med emnet ”Kvindes kultur”. I den forbindelse har Rådet på sin hjemmeside placeret et foto af ”Den genskabte Venus”, udført af den amerikanske kunstner Man Ray (Emmanuel Radnitzky).

Protesterne er væltet ind fra nær og fjern med krav om, at billedet fjernes, for det kan kun betragtes som kvindeundertrykkende. Også We Are Church, Ireland, har valgt at protestere i form af en times vigilie foran den pavelige nuntius' bolig i Dublin på Valentins dag, den 14. februar.

Er det virkelig Vatikanets syn på kvinder, kan man spørge. Nej, siger kardinal Gianfranco Ravasi, der er chef for Rådet. Billedet skal ikke fjernes, for det viser netop det, der er temaet på plenarmødet: at mange kvinder stadig desværre kæmper for at blive fri (illustreret ved rebene), at deres stemmer ofte bliver uhørte og at deres intellekt negligeret (illustreret ved det manglende hoved) og at deres handlinger ikke anerkendes (illustreret ved de manglende arme og ben). Om det er en korrekt tolkning, kan være tvivlsomt, når man tænker på, at manden bag er bekendt for sine erotiske malerier og skulpturer. Kunstneren kan man ikke spør-

ge, for han døde i 1976. Uanset hvordan det end skulle forholde sig, er det et problematisk signal at sende, når man kender kirkens officielle holdning til kvinder i ældre tid.

Læser man oplægget til mødet, der skal handle om "Kønsligeværd og kompleksitet", er det et godt eksempel på det, Joanna Moorhead ovenfor at sagt, at man gerne vil være moderne, samtidig med at man vil bevare det traditionelle opfattelser.

Der tales meget om kvindens aktive rolle i samfund og kirke, men endnu mere om hendes moderrolle, om hendes glæde over at bringe et barn til verden og opdrage det. Det er som om man hinker på begge ben, som man sagde i gamle dage. Og mest overraskende måske, at der ikke er et ord om faderens glæde og opgaver i forbindelse med børneopdragelse.

6. Skandale i Norge

Da jeg var ung i 1960'erne, var Norge den lille søster i det katolske Skandinavien. Men at det ikke er tilfældet længere, viser antallet af katolikker: 1970: 8.400; 2000: 48.290; 2010: 66.000; 2013: 136.278. I flere år har staten og kommunerne støttet trossamfundene økonomisk med et vist beløb pr. medlem. I 2015 er det for den katolske kirkes vedkommende på i alt 130 mill. norske kroner, inklusiv de 60 mill. kommunerne yder. Men nu vil flere kommuner tilbageholde beløbet, fordi det har vist sig, at kirken har registreret personer uden deres vidende. Det er imod Trossamfunnsloven, der foreskriver, at personer over 15 år selv afgør, om de vil indmelde sig i et trossamfund og i givet fald hvilket. Det er fylkesmændene, der forvalter og har tilsyn med tilskudsordningen i deres fylker (amter). Regeringen har derfor bedt fylkesmanden i Oslo stå for en samlet undersøgelse af den katolske registreringspraksis. Han har som det første krævet en redegørelse af biskop Bernt Eidsvig i Oslo.

Biskoppen erkender, at der er rod i registreringslisterne, og at der er begået fejl. Han siger også, at tusind, måske flere tusinder er blevet registreret uden deres vidende. Han er derfor nu blevet pålagt at kontakte de 79.000 personer, kirken har registreret som medlemmer i perioden 2010-2014.

Hvordan de kirkelige myndigheder har kunnet skaffe sig personnumrene på dem, som ikke selv har ladet sig registrere, er lidt af en gåde. Umiddelbart skulle man tro, at man har gennemgået de offentligt tilgængelige skattelister og per automatik registreret enhver indvandrer med et "katolsk" navn, men da personnumre (så vidt jeg kan se) ikke figurerer på disse lister, kan det ikke være forklaringen.

Man må formode, at det ender med, at kirken må betale penge tilbage til det offentlige, men om der også vil følge et retsligt efterspil, er vel afhængig af,

hvor stort beløbet bliver, og om anklagemyndigheden vil betragte sløseriet som bedrageri.

Men det standser ikke her, for avisen Dagbladet har også kunnet fortælle, at bispeforvaltningen i Oslo kort før nytår havde sendt en mail til de lokale kirkekontorer med besked om at tilbagedatere de indmeldelser, de ville få efter 1. januar til 2014, således at kirken kunne få tilskudspenge for dem allerede i 2015. Noget der klart er i strid med loven.

(Kilde: forskellige i artikler i Dagbladet i oktober, november og december 2014).

7. Ola Tjørhom om pave Frans

Ola Tjørhom er dr. theol. og professor i Norge. Han har netop udgivet en bog med titlen: "Fornyelsen der forsvant", som jeg håber at få lejlighed til at omtale senere på året.

Den 19. december 2014 havde han denne kronik i den norske avis Aftenposten:

Mange betrakter pave Frans som en løsning på kirkens problemer. Jeg stiller meg stadig mer tvilende til det.

Den katolske kirke befinner seg i krise. Krisen er dyp og langvarig. Den toppet seg under pave Benedikt XVI. Og den er fortsatt ikke løst.

Det mest akutte krisetegnet er den endeløse rekken med seksuelle overgrep, hvor avsløringene fortsatt tikker og går. Forbrytelsene har et omfang og en karakter som er sjokkerende inntil det utrolige. Like sjokkerende er lederskapets forsøk på å feie problemene under teppet.

Jeg nøyer meg med ett eksempel, blant flere: Høsten 2007 begikk den polske 13-åringen Bartek Obloj selvmord. Et etterlatt brev viser at årsaken var gjentatte overgrep fra den lokale sognepresten.

Presten rakk å forrette i Barteks begravelse før han ble skysset videre til en ny tjeneste – og trolig nye overgrep.

Krisens bakgrunn kan, i korte trekk, beskrives slik: Mellom 1850 og 1950 var katolisismen preget av sekterisk antimodernitet. Konsolidering innad gjennom konfrontasjon utad var den foretrukne strategien. I møte med 1800-tallets folkelige frigjøring fremsto kirken som en bremsekloss. Omkring 1910 ble regelrett forfølgelse av moderate katolske liberalere igangsatt. Under pave Pius XII var holdningen til nazismen i beste fall unnvikende. I 1933 inngikk kirken et konkordat med Hitler som var det første uttrykket for internasjonal aksept av nazistynet. Konkordatet ble fulgt opp av lignende avtaler med andre fascistiske stater.

Det mest påfallende er at dette fortsatte etter krigen, da det var overveldende klart hva disse strømningene sto for. Begrunnelsen var hysterisk kommunistangst, i 1949 ble alle medlemmer av kommunistiske organisasjoner ekskommunisert.

La grunnlag for endring

Det andre vatikankonsil (1962–65) la grunnlaget for en endringsprosess med revolusjonære trekk. Kirken sto frem med en ny og dynamisk selvforståelse, holdningen til andre kirkesamfunn og religioner ble åpnere, og vinduene til den moderne verden ble slått opp. Mens konsilets tekster inneholder spenninger, slo fornyelsen ut i full blomst etter dets avslutning. Knappt noensinne har katolske troende kunnet puste friere.

Friheten ble imidlertid kortvarig. Utover 70-tallet ble bremsene satt på. Enden på en lang – og trist – historie er at impulsene fra konsilet ble parkert. Dette skapte rom for et comeback for den antimoderne tradisjonalismen, fremfor alt under Benedikt XVI. I de siste tiårene har kirken gjennomgått en markant konservativ vending.

Styres av aldrende, sølibatære herrer

Den katolske krisen har flere årsaker, jeg nøyer meg her med å peke på tre:

- Kirkens hierarkiske struktur innebærer at den styres av aldrende, sølibatære herrer med en ufeilbarlig pave på toppen av maktpyramiden. Dette er basert på utdaterte idealer fra europeiske keiser- og hoffkulturer og har minimal teologisk basis.
- Legfolkets rolle er beskjeden, vår oppgave består fortsatt langt på vei i å «pay, pray and obey».
- Kvinnene rammes hardest. Selv om de utgjør bærebjelken i det kirkelige livet på lokalplanet, har bare to kvinner sentrale posisjoner i den katolske kirkes sentralledelse – kurien – og da på tredjenivå, som såkalte undersekretærer.

Med unntak for enkelte rådgivende organer mangler Den katolske kirke – til forskjell fra så godt som alle andre kirkesamfunn – en demokratisk struktur.

Marginaliseringen av legfolket setter også sitt preg på kirkens morallære. Nok en gang er det de sølibatære herrene som rår, ofte uten å lytte til de troendes behov – eller til dem som befinner seg midt i dagens kompliserte virkelighet. Resultatet er at en ender opp med en markeringsetikk

hvor det synes å være like viktig å flagge kirkelige posisjoner som å gi tjenlig livshjelp. I noen tilfeller blir folks forsøk på å leve livet sitt på godt og rett vis møtt med noe som minner om forakt. Samlivsetikken er spesielt problematisk, her holder kirken seg fortsatt med et totalforbud mot «kunstig prevensjon».

Nostalgisk retrospeksjon og angst for forandring er en tredje årsak til den katolske krisen. Alt som innbefatter levende mennesker, forandrer seg – det er livets lov. Katolske prelaters forsøk på å benekte at endring skjer innenfor kirken – og innbitte bestrebelse på å stoppe slikt hvis det skulle skje – er ikke bare spilt møyte. Denne holdningen har også tragiske følger for en kirke som formelig skriker etter fornyelse.

Frans som løsning?

Mange betrakter pave Frans som en løsning på kirkens problemer. Jeg stiller meg stadig mer tvilende til det. Fra én side sett representerer den nye katolske lederen en klar bedring. Det utvendige liturgiske staffasjemakeriet er blitt redusert, noen reformprosesser er kommet i gang, og pavens engasjement for fattige gjør sterkt inntrykk. Samtidig snakkes det mye mer enn det handles.

Jeg merker meg blant annet at mens Frans henvender seg til kreti og pleti [til hvem som helst, KRJ's tilføjelse], har han aldri tatt noe dialoginitiativ overfor kritiske katolikker.

Det finnes videre eksempler på at paven opptrer med en slags kalkulert ullenhet, knyttet til medietilpassede forsøk på å gjøre alle til lags. Og innenfor vår hjemlige katolisisme har vi ikke merket noe til den påståtte «Frans-effekten».

Alt i alt har vi fått en sjarmerende og bredt kommuniserende pave, som likevel står for tradisjonell teologi og et overveiende konservativt moralsyn. Det forundrer at den liberale offentlighet fremdeles ikke har gjennomskuet dette.

Når Gud er involvert, er det alltid grunn til håp. Men et bakstrevsk lederskap gjør at håpet blekner. Reell fornyelse glimrer fortsatt med sitt fravær på katolsk hold.

(Kilde den norske avis Aftenposten 19. desember 2014)

Kaare Rübner Jørgensen